

En helt
unik konsert-
opplevelse!

CATHARINUS ELLING

Den forlorne Søn

Stabat Mater

FRANCIS POULENC

SOLISTER:

Birgitte Christensen, sopran

Magnus Fremstad, tenor

Øystein Skre, bass

ORKESTER:

Cæciliaforeningens orkester

DIRIGENT:

Steffen Kammler

KOR:

Cæciliaforeningen

Søndag

27. okt. 2024

kl. 18.00

Frogner kirke

Oslo

Aktivitetsmidler
• • • FOR KOR • • •

CÆCILIA-
FORENINGEN

Norges eldste oratoriekor - stiftet 1879

Konserten arrangeres i samarbeid med Frogner menighet

Velkommen til konsert!

Endelig er det tid for Cæciliaforeningens store høstkonsert!

Vi søker alltid å by dere som publikum spennende musikkopp-levelser, og denne gangen klinker vi til med to verk, som de fleste av dere sannsynligvis ikke kjenner så godt. Vi har valgt den norske komponisten Catharinus Ellings (1858-1942) flotte oratorium «Den forlorne Søn» og Francis Poulencs (1899-1963) vakre verk «Stabat mater». Les mer om disse her i programmet.

Med dette markerer vi at Cæciliaforeningen feirer 145 år i år. Vi gjør oppmerksom på at det vil bli gjort lydopptak av konserten.

Cæciliaforeningen vil takke Oslo kommune og Aktivitetsmidler for kor for støtte til konserten.

God fornøyelse!

Catharinus Elling (1858-1942)

Komponisten Catharinus Ellings estime i samtiden, kan i noen grad illustreres ved den landsomfattende avisomtale hans sekstiårsdag fikk i 1918. Men det var også mer. De mest fremstående musikerne i landet, blant dem Christian Sinding, Johs. Haarklou, Joh. Halvorsen, O.A. Grøndal, Thorvald Lammers og Karl Nissen, de to sistnevnte begge dirigenter i Cæciliaforeningen, benyttet dagen til å sette i gang en innsamling landet over til «Ellingfondet». Innsamlingen skulle gå over fem år, og fondet skulle sikre at Elling fikk fortsette sin virksomhet som folkemusikk-samler, den andre vesentligste del av hans livsgjerning.

Catharinus ble født i Kristiania den 13. september 1858 av en dansk far og en norsk mor. Moren ble hans pianolærer fra fylte seks år. Straks etter fylte 13 år hadde han laget sin første komposisjon. Senere overtok komponisten

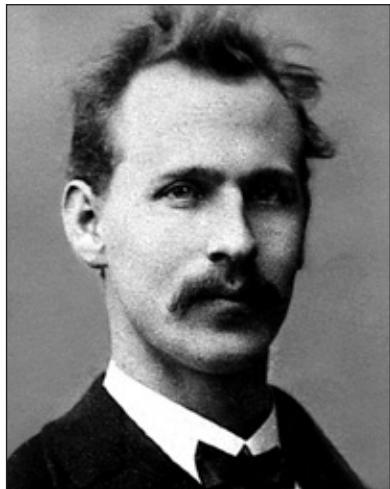
Ole Olsen pianoundervisningen, og før Catharinus var blitt 20 år, hadde han tilbragt et år med musikkstudier i Leipzig. Dermed var han godt skodd til å bli Cæciliaforeningens første repetitør. Han bisto Lammers med forberedelsene til korets første konsert i 1880 (Cherubinis requiem).

Edvard Grieg la tidlig merke til ham, og ga offentlig uttrykk for sin begeistring. Bare 28 år gammel fikk Elling på Griegs anbefaling et stipendium. Han reiste til Berlin, der han blant annet kom i kontakt med kretsen rundt Brahms. I 1889 giftet han seg med Ulrika Ramm hjemme i Norge, og paret bosatte seg deretter i Berlin. Der kunne Catharinus ofre seg for musikken, mens Ulrikas virksomhet som massøse, garanterte for inntektene.

I 1896 vendte familien hjem til Kristiania, der han ble lærer i kontrapunkt og komposisjon på musikkonservatoriet. Fra 1909 var han organist ved Lindemanns konservatorium og fra 1910 organist i Gamlebyen kirke. Ved folketellingene finner vi Elling bosatt ulike steder på Frogner. I 1910 er adressen Bygdø Allé 18.

Arven etter komponisten Elling omfatter mer enn 200 sanger, salmer, kor- og orkesterverker, kammermusikk og klaverstykker, oratorier og opera. Operaen *Kosakkerne* og dessuten dagens verk, oratoriet *Den forlorne Søn* ble skrevet i løpet av tiden i Berlin. *Kosakkerne* ble oppført i 1897 i Eldorado Teater i Kristiania av et svensk ensemble, og ble en stor suksess. Fra sangbøkene kjenner vi ham kanskje best for melodien til Arne Garborgs dikt *Sporven*.

Musikhistorisk tilhører Elling senromantikken i Norge (1890-1920). Der finner vi også Johan Halvorsen, Eyvind Alnæs og samtidens ledende musiker Christian Sinding. Senromantikken var en naturlig fortsettelse av Griegs og Johan Svendsens høyromantikk rundt 1870.

Catharinus Elling (1858-1942).

Innsamlingen av folketoner, religiøse så vel som verdslige, var den andre vesentligste del av hans livsgjerning, i tillegg til den som komponist. Fra 1898 dro han rundt i landet, særlig i Telemark, Vestlandet og Trøndelag for å samle religiøse og verdslige folketoner. Det ble til slutt mer enn 1500 i tallet. Hans innsats ble sammenliknet med Ludvig M. Lindemanns, et halvt århundre tidligere. Fra 1899 mottok han statsbidrag for innsamlingen, men kanskje tok det slutt. I 1918 skulle i hvert fall *Ellingfondet* sikre en fortsetelse av denne virksomheten.

Elling skrev flere musikkvitenskapelige avhandlinger og dessuten musikerbiografier. Han var musikkritiker i *Morgenbladet* og *Nye III. Tidende*.

Ved passeringen av Ellings 70- og 80-årsjubileer, bare økte hyllingsartiklene i så vel antall som rosende omtale. I nekrologene etter Ellings død 8. januar 1942 ble det også plass til å nevne at han hadde vært en stolt og steil personlighet som ikke gikk på akkord, men «*mandig gikk inn for hva han mente*». Elling reflekterte over musikkens opprinnelse og betydning, og mente at mors sang for å få barnet til å sove var de første toner menneskene frembragte. Men vi kan jo gi Grieg det siste ordet om Ellings livsgjerning, og det kom dessuten mens han levde: «*Som komponist er han aktet og anerkjent over alt i landet vårt hvor folk samler seg om musikalsk arbeid. Hans ekte og inderlige melodi, hans musikkas uanstrengte klang av norsk musikalsk sinnelag vil leve videre når han selv en gang legger våpnene ned.*»

Trygve Willum Nodeland

LITTERATUR OG KILDER:

Grinde, Nils: *Norsk musikkhistorie: hovedlinjer i norsk musikkliv gjennom 1000 år*.

Andersen, Rune J.: *Catharinus Elling i Store norske leksikon på snl.no. Norske avisartikler*.

Den forlorne Søn

Tre tekster måtte til for at Catharinus Elling (1858–1942) kunne skape musikken til oratoriet *Den forlorne Søn*. Grunnleggende er selvsagt Lukas-evangeliets lignelse om den fortapte sønn (Luk. 15, 11-32). Dikterpresten Jonas Dahl (1849–1919) bygget på dette da han laget sitt store diktverk, *Et nutidsoratorium* fra 1894. Endelig gjorde Elling for sitt musikalske oratorium, et utvalg og en bearbeidelse av Dahls verk.

I lignelsen ber den yngste av to sønner sin far om forskudd på sin arv, og får det. Sønnen reiser til et land langt borte, og der sløser han formuen bort på et «vilt liv». Det blir hungersnød, og sønnen ender opp som griserøkter, den mest fornredrende stilling av alle. Han bor sammen med dyrene, og må spise belgfrukter som dem. Så bestemmer han seg for å reise hjem. Der tar hans far imot ham med åpne armer. Gjøkalven slaktes, og det blir holdt fest. Bare den hjemvendtes eldre bror holder seg borte fra festen. Faren har jo aldri ofret noe på ham, han som alltid har vært lojal og arbeidsom! Broren blir minnet om at han skal arve alt det faren eier, og bedt om å se at faren nå har fått en sønn tilbake, en han fryktet var død. Om dette fører til forsoning, får vi ikke vite. Det er meningen at vi skal tenke selv.

Jonas Dahl, forfatteren av *Nutidsoratoriet* var født i Stavanger og ble klassekamerat med Alexander Kielland. Han tilbrakte fire år som sjømannsprest i Amsterdam, var prest i sin fødeby og andre steder før han endte sin karriere som sogneprest til Ullern menighet. Dahl bruker lignelsen som grunnlag for sitt *Nutidsoratorium*, utgitt i København i 1894, og i Kristiania i 1895.

Dahl utvikler lignelsens få strofer til et oratorium med 53 dikt. Handlingen legges til Jæren og vi får blant annet lese friske skildringer av vestlandsnaturen. At det dreier seg om dikterens samtid («nutid») forstår vi når yngstesønnen reiser til Amerika, slik mange gjorde i 1890-årene. Dahl beskriver levende begrene som svinges og ganske direkte det mannlige begjær. Og det skjer i det største alvor. Sjømannspresten vil advare ungdommen mot det «ville liv». Til slutt overtar likevel nasjonalromantikken i fortellingen, og hjemkomsten legges til selveste 17. mai. Alle er rørt, og «Taaren blinker fra flere end Kvinner»! Den eldre broren nevnes også, men bare som én yngstegutten lengter etter.

Elling (se egen biografi) begynte arbeidet med musikken til *Den forlorne Søn* i 1895 og var ferdig i 1896, mens han da oppholdt seg i Berlin. Urfremførelsen kom 11. desember 1897 i Logens store Sal, med Iver Holters korforening og Musikforeningens orkester. Iver Holter dirigerte. Så gikk det helt til 1914 før neste fremføring. Den kom under grunnlovsjubileet, i den store jubileums-paviljongen som var oppført i Frognerparken. Festkantaten til jubileet var komponert og ble dirigert av Sinding, men det var Ellings oratorium som ble jubileets musikalske hovedverk. Under konserten den 3. juni 1914 talte koret mer enn 500 sangere fra Handelsstandens sangforening, Den kvindelige studentersangforening, Holters kor, Kristiania lærerstands blandede kor og Cæciliaforeningen. Og nå var det Elling som dirigerte sitt eget verk.

Oratoriet ble siden fremført av Tromsø ungdomskor i 1928 og av Fredrikstad Musikkforening i 1931, men så blir det borte fra plakatene. Enkelte av korsatsene og særlig kvinnekorsatsene, fikk en lengre oppføringspraksis. Disse ble også særlig fremhevet som rosverdige, i kritikkene etter konserten i 1914.

Elling bruker 17 av Dahls dikt til sitt formål. Med klipp og lim ender han opp med 16 satser, i tillegg til orkesterinnledningen. Lignelsen i *Lukasevangeliet* kommer dermed tydeligere til syne. Men ettersom Dahls tekst består av dikt over enkeltemaer, blir heller ikke Ellings oratorium en sammenhengende fortelling. Det er først og fremst solistene som behandler de diktene som står lignelsen nær, mens korsatsene fremfører dikt som gir bakgrunn og ramme.

Verket innledes med beskrivelser av «Hjemmet» og «Barnet» (sopran og tenorsoli). Men så klatter gutten opp «Paa Nuten» (tenorsolo), og derfra virker hjemmet nedenfor smått, målt mot det han ellers kan ane i horisonten: «*Dalen sig krymper til Krog. Verden slaar op sin Eventyrbog.*

«Vaarkor» inneholder en hyllest til våren og ungdommen, og i satsen «Ud!» (tenor) gjentas yngsteguttens utferds- og frihetstrang.

I mannskorsatsen «Fristere» er budskapet enkelt og tydelig: «*Tro på din Tvil, tvil på din Tro.*» Den påfølgende «Lodsens sang» (baryton) er en bekymret refleksjon. Losen ser en ung mann legge ut på havet alene. På den andre siden vil han møte «Braat og Brand», men uten at losen kan være med. Da kan det bli farlig.

Det blir «Nat», og de mørke krefter trer frem. I trefiredels takt svinger mannskoret begrene, i lettsinns lyst! Og det vi trodde var «Hjælpere» har egentlig vært falske venner. Vi hører anger, men også håp (tenor og kvinnekor).

Så skifter scenen til Norge, og vi får høre «Faders Forbøn» (baryton). Dahl legger også kvinnekorets sang om den velsignede «Martssol» til hjemlandet. Men kanskje er sangen også en allegori for guttens lengsel hjemover?

Skipet krysser Atlanteren på sin vei mot Norge. Med stigende begeistring lyder sangen «Hjem, hjem» (tenor). Og når «Jædersandenes gule rande» dukke opp i horisonten, hviler den som «en Glorie rundt Hjemmets pande»! I «Vaarhymne» priser koret våren nok en gang.

Snart får gutten fast grunn under føttene i gamlelandet, og oppsøker de «Gamle Tufter» (tenor). Han møtes av far, og gutten er endelig «Funden» (baryton). Et «Englekor» (kvinnekor) blir verkets finale.

Steffen Kammler har overført det håndskrevne partituret til Ellings oratorium til et moderne noteblad. Enkelte orkesterstemmer måtte opprettes på nytt, og klaveruttoget som koristene bruker, har fått leselige noter. Det dreier seg om et svært tidkrevende musikkfaglig arbeid. Kammler har tidligere gjort det tilsvarende med notene til Georg Bertouchs kantate *Gott, der Herr, der Mächtige redet*, Friedrich August Reissigers *Requiem for kong Carl Johan*, Catharinus Ellings salmer *Hvad er det godt at lande* og *Nu verdens rige* og Johannes Haarklous kanskje vakreste korverk, *Hymne (Sehet die Nacht)*. Kjente, men i praksis utilgjengelige deler av norsk kulturarv er på denne måten løftet opp fra Nasjonalbibliotekets magasin og inn i kirkerommet. Cæciliaforeningen har gjort dem hørbare for et så vel norsk som internasjonalt publikum. Nå ligger notene der, til bruk for andre kor. Mere av det samme er på gang, og noe stort kan være i gjære! Men det kan vi komme tilbake til. Nå god fornøyelse med *Den forlorne Søn*, oratoriet som vendte tilbake til sitt publikum.

Trygve Willum Nodeland

Francis Poulenc - Stabat Mater

I 1950 skrev den franske komponisten Francis Poulenc (1899 - 1963) *Stabat Mater* etter dødsfallet til sin venn, kunstneren og skuespilleren Christian Bérard. Først vurderte han å skrive et rekviem, men etter en pilegrimstur til den svarte jomfru Maria av Rocamadour i sørøst-Frankrike, valgte Poulenc å tonesette den latinske hymnen *Stabat mater dolorosa* (Stod der moren, fylt av smerte) istedenfor. Han beskrev verket likevel som et “rekviem uten fortvilelse”. Teksten er hentet fra den velkjente middelaldersekvensen som reflekterer over jomfru Marias smerte og sorg da hun var vitne til sin sønn Jesu Kristi korsfestelse. Stykket er derfor skrevet for sopran-solo (som representerer Maria), blandet kor og orkester.

Poulenc var et av medlemmene i komponistgruppen *Les Six* (de seks), som sökte å utvikle en ny fransk musikkstil som opposisjon til Debussy tidlig på 1900-tallet. Han ble født i Paris og viste tidlig musikalske talenter. Poulenc studerte under den berømte Nadia Boulanger og utviklet en stil preget av både letthet og humor, kombinert med dypere følelser. Hans verk spenner over mange sjangre, inkludert sang, kammermusikk, ballett, opera og symfonier. Blant hans mest kjente verk finner vi operaen *Dialogues des Carmélites* (1957) og *Gloria* for sopran-solo, blandet kor og orkester (1959). Musikkstilen hans kjennetegnes av melodiøsitet og en lekfullhet, ofte blandet med en sterk følelsesmessig resonans.

Gjennom tolv korte satser, hvorav halvparten har spilletid under tre minutter, gir Poulenc et nytt og radikalt møte med Marias lidelseshistorie. Hver sats får sin egen og varierte karakter, der orkestrasjon, tempi og toneart gir verket dets eklektiske utsmykking. Åpningen er en tung og alvorlig tolkning av begynnelsesordene på hymnen. Dette blir etterfulgt av en voldsom “Cujus animam” idet Jesus blir stukket i siden av den hellige lanse. I tredje og fjerde sats blir det uttrykt medlidenshet for Maria idet hun følger korsveien.

Vi blir vitner til den grusomme korsfestelsen i femte sats (“Quis est homo”), mens i sjette sats (“Vidit suum”) ytrer Maria seg personlig gjennom sopransolisten. Hennes melodiske linjer gjenspeiler den engstelse hun måtte ha følt. Som man skulle ha forventet, har *Stabat Mater* først og fremst et seriøst og fromt innhold. Men Poulenc bryter med dette, mest merkbart i

den syvende satsen "Eja mater", hvor teksten blir lystig tonesatt. I "Fac ut ardeat" føres vi tilbake til det seriøse, hvor det lengste a cappella-partiet i hele stykket synges av koret i sopran, alt og tenor.

"Sancta mater" viderefører dramatikken ytterligere, idet de troende i bønn tar del i smerten til mor og sønn. En klagesang ("Fac ut portem"), som peker på menneskets skyld og deltagelse i Herrens død, følger etter. I disse to satsene hører vi tydelig hvor finurlig Poulenc kombinerer ulike stilarter, rytmer og harmonikk fra tidligere musikkepoker med de fra det 20. århundre. Vokalmusikk fra renessansen blir ikledd kabaretmusikk, mens en barokk sarabande i fransk overturestil blir akkompagnert med senromantisk orkestrering.

Med de to avsluttende satsene blir vi dratt tilbake til korsfestelsens skrek med håp om evig beskyttelse ved dommedag ("In die iudicii"). En lekende og forførende musikk fører oss mer og mer til en ekstatisk dimensjon i tolvte og siste sats ("Quando corpus"), som med sine praktfulle sluttord: "*Paradisi gloria*" (paradisets herlighet), fremhever selve påskemysteriets budskap om den evige frelse.

Stabat Mater ble godt mottatt i hele Europa i 1950, og hadde premiere året etter på Strasbourg-festivalen. I USA vant den New York Critics' Circle Award for årets beste korverk. Poulenc betraktet verket som en av sine beste komposisjoner. Etter pilegrimsreisen til Rocamadour, ble Poulencs religiøse komposisjoner stadig mer inspirert av hans katolske tro, noe han ønsket å formidle i musikken. Om verket skal han ha uttalt seg slik: "Jeg tror jeg har tre gode religiøse verk (Gloria, Stabat Mater, Les Ténèbres). Måtte de spare meg for noen dager i skjærsilden, hvis jeg så vidt unngår å gå til helvete."

Francis Poulenc (1899 - 1963).

Texten er et Uddrag af Jonas Dahls Nutidsoratorium: Den forlorne Søn (Gyldendals forlag Kjøbenhavn 1894, Kristiania 1895). Uddraget er skeet med Forfatterens Godkjendelse – denne Afskrift uden.

DEN FORLORNE SØN

1 - INDLEDNING

Orkester. Moderato.

2 - HJEMMET

Listesso tempo (Moderato). Baryton og kor

Se, Børn er Herrens Arv,
og Livsens Frugt en Løn!
Hvad Fryd i Faders Marv
at løfte lindt en Søn!
I Koggeret en Pil
mod Tidens Tand og Tvil,
et Fadervor i Huset
af Nattens Storm omsuset.

Mod Barnets Uskylds Magt
selv Mandens Kløgt ei staar,
med det til Daabens Pagt paa ny,
paa ny som Barn han gaar.
Det staver Herrens Ord,
og Fader ydmygt tror,
dets lubne Haand,
dets Haand kan tæmme
selv Lidenskaber hjemme, hjemme.

Der stolt i Kubbe-Stol
Far bænker Børn paa Knæ,
Mors Dug har Glans som Sne,
Mors Smil har Glans som Sol!
Én puls i alles Blod!
Ét Liv fra Top til Rod!
dér Paradiset tabtes,
og dér igjen det skabtes.

3 - BARN

Sopran-Solo.

Moderato.

Listesso tempo (Moderato).

Førend Barnet kan læse,
det læser paa Faders Pande
Renhed i Tanke og Retfærd i Daad,
og Bud sig dæmrende danne.

Førend Barnet kan læse,
det læser i Morders Øine
Kjærligheds Evangeliebog,
og Himle hvælver sig høie.

Himle høines og sæknes
i Hjemmet, hvor Barnet bor,
for Barnet ser Herrens Øie hos Far
og Herrens Hjerte hos Mor.

Vesletræ voxer af Knoppen,
men Roden skal Tæet trygge.
Det kommer ei alt paa Vaglet, som piber,
og mindste Træ har sin Skygge.

4 - PAA NUTEN

Allegro appassionato. Tenor.

Dalen sig krymper sammen til Krog,
Verden slaar op sin Eventyrbog.
Spilende Øine og Hænder
rettes mot straalende Strænder.
Aa! Se Havet, blaanende, levende!
Over Uendeligheden svævende

Hav uden Grænse,
hvad grænsen du mod?
Hvor stiger du, Sol,
naar du synker i Blod?
Svaler, hvor mødes I henne?
hver Gang vor Sommer tar Ende?
Hør! Fra Verdensbyerne stiger der Larm!
Hvad jubler – hvad skriger der?

Her blev saa skygget i Dalen og trangt,
Øiet i Længsel drømmende, blankt
hæves fra grundende Pande
dagstøt mod Himmelens Rande,
ser bare Havranden – blød, ubestemmelig,
endeløs vid – og endeløs hemmelig.

5 - VAARKOR

Korsats (SATB) Allegro.

Aanei – hvor Vaaren er vakker!
Blomsterne nikker i Bakker,
Gjæring og Groduft, Sævje og Sang
over gaar Solen sin trofaste Gang,
glittrer i Løv og i Bølgernes Dans,
samler det alt i Forklarelsens Glans.
Aanei – hvor Vaaren er vakker!

Aanei – hvor Vaaren er vakker!
Børn rundt i Byer og Bakker,
blomstrende Ungdom, smidig og stærk,
dér har du Vaarsolens stolteste Værk,
dér har du Sævjen i Legem og Aand
under Guds styrende, signende Haand,
aldrig er Vaaren saa vakker!

Længsler og Evner de sprætter,
Gaader som Taagerne letter.
Hør – hvor den bruser, Ungdommens Sang!
Se – hvor dens Hænder har skabende Trang!
Latter forfrisker som Vaaraannens Vind,

Solstjerner blinker i bølgende Sind.
Aldrig er Vaaren saa vakker!

6 - UD!

*(Dahls tittel: Frit)
Allegro risoluto. Tenor.*

Jeg vil ikke gaa her som yngste Søn!
Jeg har Mod som en Havørn!
Verden er skjøn!

Ud – fra alt, som vil hæmme;
hvorsomhelst uden hjemme!
Farviljen *maa* ikke stængende staa mig!
Morsøjet *maa* ikke bedende naa mig!

Frit vil jeg løfte Bægret til munds,
Frit vil jeg kjende Verden til bunds.
Frit vil jeg vælge, frit vil jeg vrage,
frit vil jeg gaa – og komme tilbage.

7 - FRISTERE

*(Dahls tittel: Venner i Kystbyen)
Korsats. Allegro ma non troppo
e sempre marcato.*

Gaa ei og slæb paa forældede Bud!
Jag kun Samvittighedsnagenes Stimmel!
Samtidens Sandhed er Samtidens Gud;
tvil kun om Helled og Himmel.

Skjænk dine Ammestuminder et Smil,
lev ikke længer paa arvede Renter.
Tvil kun paa Troen, og tro paa din Tvil,
Livet af Tvilen vi henter.

Saart eller saligt, men tænk engang selv!
Spørgsmaal som Græsset i Vaarsolen stiger.
Sind, som har Sandhed, saa lovfast som Elv,
evig mod Havbrynet higer.

8 - LODSENS SANG

Baryton. Allegretto.

Gutten han fik en Færing af Far,
en Færing af Far
og ro'de alene og var slig Kar,
og var slig Kar.
Gud forbarme sig!

Skipperen stolt mod Havet drog,
mod Havet drog.
Gutten i Toug paa Sleb han tog,
paa Sleb han tog.
Gud forbarme sig!

Slap han ham hjerteløst – langt fra Land,
langt fra Land.
Skriget døves af Braat og Brand,
af Braat og Brand.
Gud forbarme sig!

9 - NAT

Tempo di Valse. SATB, eg. soli, her kor.

Hør Bægre klinker
I Letsinds Lyst!
Se Vellyst vinker
med blottet Bryst.
Men Solen hun synker dybere – dybere.

Af Skinnet blændet,
med frossen Barm;
hans Engel skjændet
og flygtet harm.
Men Solen hun synker dybere – dybere.

Brudt ned hvert Stængsel,
ei frygt, ei Skam,
hver ædel Længsel
og Vilje lam.

Men Solen er sunken i Havet – i Havet.
Og det er Nat – er Nat.

10 - HJÆLPERE

Tenor, sopran og kvinnekor. Lento.

Un poco più animato. Allegro. Moderato.
*Utdrag og komb. av Dahls «Falske
Venner» og «Værn».*

Laset i fra Hat til Foden!
Barnearv og Barnefred
dybt i Dyndet trampet ned!
Ribbet indtil Hjerteroden!

Haab tilspilde – alt tilspilde!
Giv tilbage, hvad er ødt!
Aa min Sjæl, i Uskyld født
jeg forraadte, jeg gjord' ilde!

Himmelens svalende Vinde
kjøle ditt brændende Blod
Ser du ei Stjernerne skinne,
dage dit Øie imod
Barndommens frelsende Minde?

I salige Aander,
jert Blik gjennemstinger mig!
Hvem er I? Som Bjerge
I vældigt omringer mig!

Vi er Faders Bønner og Moders Raab
gjennem Aar og Dage,
med Haab mod Haab.

Vi er lange Nætters Suk mot Gud;
vi er Himlens lyseste Sendebud.

Vi er Faders Bønner og Moders Raab
– gjennem Aar og Dage
med Haab, med Haab mod Haab.

11 - FADERS FORBØN

Baryton. Moderato.

Herre, glem ikke Gutten min,
hvor han vildes henne,
for jeg ved jo at Naaden din
naar il Verdens Ende.

Herre, glem ikke Gutten min,
hvor han maatte vanke,
for jeg ved jo, at Magten din
møder ingen Skranke.

Herre, glem ikke Gutten min,
Aars og Dages Tanke.
Livet ud foran Døren din
vil i Bøn jeg banke.

12 - MARTSSOL

Korsats (SA). Vivo.

Dahl: "Kvindekor hjemme."

Snetykket viger, og Glætterne blaa
sig frem over Aasene liste,
Søndenvindspust mellem Granerne gaa,
saa snestøvet ryger fra Kviste.

Øiet maa rinde men Hjertet maa le,
for nu gjør du blændende Bakernes Sne,
velsignede Martssol!

Tagskavlen siver og Istappers Rad,
den skyder og blinker i Glansen,
tidligste Forbud paa skydende Blad
og Bækkenes Duren og Dansen.

Øiet maa rinde men Hjertet maa le,
for nu gjør du blændende Bakernes Sne,
velsignede Martssol!

Knugende Vinter, nu svinder din Ve,

thi Vaaren har Fod paa din Nakke.

Faar bare snefrie Stene vi se,
da vil som for Blomster vi takke.

Øiet maa rinde men Hjertet maa le,
for nu gjør du blændende Bakernes Sne,
velsignede Martssol!

13 - HJEM! HJEM!

Tenor. Allegro.

Hjem! Hjem! Hjem!
Hvor Jædersandenes
gule Rande
Glorien lægger om
Hjemmets Pande,
hvor Lyngbakvens brune
Lugg kryber frem,
og Kjelden tripper
med Klynk paa Strandte,
hvor Ringgjæs i Vaag
sig knerrende flokker,
mens Skarve ytterst
paa Fokstein rokker.

Hjem! Hjem! Hjem!
Hvor Laxen springer
i Os og Elv,
mens Luften dirrer
i Straaleskjælv
over tusen Vashul,
hvor Snepper vade.
Og Duften døser
af Porsens Blade,
hvor Myruld vifter,
hvidt ifra Stilke,
mer myg om Mindet
end Sydens Silke,
og Torvstakke mørnstrer

til Vinterens Krig,
og Sivskoven suser
i Vandenes Vig.

Og Berg staar bag,
i milelange,
blaanende Rækker,
saa traust - med Enfold
og Hjertelag
som Arvesmykker
i Dalens Skrin,
hvorover Himlen
med Glaslaag dækker
- med Hjerter rene
som Hodets Lin,
med Viljer faste
som Fjelfolks Fødder
og seige som Rifternes
Fururødder;

aa - ingen Verdensstads
Viden tør
mod Fjeldets Viljeluft
bære Bør.

Nej hjem!
Nei hjem!
Ja hjem!

Og skulde min Skude
synke der ude,
min Sjæl skal fly
som en sværtet Svale
med Vemodskvир
imod Hjemmets Dale,
min Sjæl skal stryge
langs Hjemmets Rude
og bygge tæt
under Tageskjæg
og hvile op imod Faders Væg,

og hvile, ja hvile
op imod Faders Væg.

14 - VAARHYMNE

Korsats (SATB). Moderato.

Vaarens Vækker, Verdnens Sol,
Faderkjærlighedens Øie,
skin i Fylde fra det høie,
over os ved Jordens Pol.
Lok dig Liv af Norges Tuer,
Teig og Braate grønnes smukt,
sorte Grene bære Frugt
rundt i Kirke, Stat og Stuer.

Alles Øine vogter spendt
paa dit Blik, som alt forynger,
hver en Fugl mot Himlen synger,
hver en Blomst er opad vendt.
Og Sjælen stille op sig stækker
i uslukkelig Begjær
dig at være evig nær,
Verdnens Sol og Vaarens Vækker!

15 - GAMLE TUFTER

Tenor. Moderato.

Hver Eim og Ange
med Minder dufter!
Se Grinden! Grinden
til gamle Tufter!

Der ligger Dalen
- og der er Bøen -
med Hus - og Vandet
med Nøst og Støen!

Se Havnehagen -
og Buet beite!
Og Heimestølen

paa høgste Leite!
Aa Gud - aa Gud,
hvilken Uskylds Fred!

Axen, hvorom en Evighed dreier
Guds Faderkjærlighed,
Guds Faderkjærlighed.

16 - FUNDEN

Baryton. Allgretto.

Før - hver Dag i uklar Stund
op til Grinden.
Før - hver Nat i Angest bunden,
vaad paa Kinden.
Nu - en eneste Glædes Strøm
- over Dag og Nat, over Liv og Drøm:
Funden!

Heller Sønnen, syg og saaret
her i Livet,
heller Brødet tørt og taaret
kun ham givet;
heller min Søn til Gravbakken hen,
o Gud, naar kun ikke forloren, men
- funden!

Første strofe gjentas.

17 - ENGLEKOR

Korsats (SA). Moderato.

Havet har ikke saa dyb en Bund
og vælter ikke saa vide, saa vide,
Himlen spaender ikke sin Rund
og Stjerner blinker ei blide
saalangt som Herrens Kjærlighed gaar,
Støvets Fod kun Tærskelen naar.

Ei den kredses af Tankesving,
end ikke, end ikke paa Englevinger,
Kjærlighedens rødmende Ring
paa Skabermalgtens Finger,
Axen, hvorom en Evighed dreier,

TEKSTFORKLARING:

Faders Marv: *som i fars marg (og ben), et billedlig uttrykk.*

Ukrud: *ukrutt, i dag ugress. Lånt fra lengre sør: Unkraut. Glemt uttrykk: «Ukrutt forgår ikke så lett».*

Glem dine Ammestuminder: *minner fra ammestuen. Kan tolkes som en oppfordring til å bli «tørr bak ørene».*

"dybt i Dyndet trampet ned": *av dy = dynd, mudder.*

Glætterne (blå): *i dag en glette, avledet av dialektalt glette 'kikke, titte frem' Sola titter frem i en glette.*

Kræ: *ussel skapning.*

Rift: *fjellsprekk.*

høgste Leite: *her blir det «synsvidde, synsgrense, forhøyning som begrenser utsikten», av oldnorsk leiti. Samme ord brukes også som tidsangivelse: ved middagsleite.*

STABAT MATER

Stabat mater dolorosa
juxta crucem lacrimosa,
dum pendebat filius.
Cuius animam gementem,
Contristatam et dolentem
Pertransivit gladius

O quam tristis et afflita
Fuit illa benedicta
Mater unigeniti!
Quae moerebat et dolebat,
Pia mater, dum videbat
Nati poenas inclyti.

Quis est homo qui non fleret
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?
Quis non posset contristari,
Christi matrem contemplari
Dolentem cum filio?

Pro peccatis suae gentis
Vidit Jesum in tormentis
Et flagellis subditum.
Vidit suum dulcem natum
Moriendo desolatum
Dum emisit spiritum.

Eia mater, fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac, ut tecum lugeam.
Fac, ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complaceam.

Sancta mater, istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.

*Fylt av smerte og tårer sto moren
ved korset
så lenge hennes sønn hang der.
Et sverd gjennomboret
hennes klagende, dypt bedrøvede
og lidende sjel.*

*Å, hvor sorgfull og nedtynget
var hun, den enbårnes
velsignede mor!
Hun sørget og led,
den fromme mor, mens hun var vitne til
sin opphøyde sønns pinsler.*

*Hvem er det menneske som ikke ville gråte
om han så Kristi mor
i så stor en nød?
Hvem ville ikke ta del i sorgen
ved synet av Kristi mor
som led sammen med sin sønn?*

*Hun så Jesus i pinsler
for sitt folks synder
og prisgitt piskeslag.
Hun så sin kjære sønn
døende og forlatt
inntil han oppga ånden.*

*Å mor, du kjærighetens kilde,
la meg føle smertens kraft.
La meg sørge med deg,
la mitt hjerte glæde
av kjærighet til Kristus, Gud,
så jeg kan behage ham.*

*Hellige mor, gjør dette:
Fest den korsfestedes sår
med kraft på mitt hjerte.*

Tui nati vulnerati
Tam dignati pro me pati,
Poenas mecum divide.

Fac me tecum pie flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.
Juxta crucem tecum stare
Et me tibi sociare
In planctu desidero.

Virgo virginum praeclara,
Mihi jam non sis amara,
Fac me tecum plangere.
Fac ut portem Christi mortem
Passionis fac consortem
Et plagas recolere.

Fac me plagis vulnerari,
Fac me cruce ineibriari
Et cruore filii.
Flammis ne urar succensus,
Per te, virgo, sim defensus,
In die iudicii.

Christe, cum sit hinc exire,
Da per matrem me venire
Ad palmam victoriae.
Quando corpus morietur,
Fac ut animae donetur
Paradisi gloria.
Amen.

*Del din sårede sønns lidelser
med meg, han
som nådig led for meg.*

*La meg nådig få gråte med deg,
og lide med den korsfestede
så lenge jeg lever.
Jeg lengter etter å stå
ved siden av korset med deg
og forene meg med deg i din klage.*

*Jomfru, du fremste blant jomfruer,
avvis meg ikke,
la meg klage med deg.
La meg bære Kristi død,
ta del i hans lidelse
og stadig minnes hans sår.*

*La meg såres med hans sår,
la meg fylles av korset
og sønnens blod.
La meg ikke bli antent og fortært av ilden,
la meg bli forsvarst av deg, jomfru
på dommens dag,*

*Kristus, når vi skal vandre herfra,
gi at jeg ved din mors hjelp kommer
frem til seierens palmegren.
Når kroppen skal dø,
la sjelen få i gave
paradisets herlighet.
Amen.*

Oversettelse: Knut Johannessen

Birgitte Christensen, sopran

Birgitte Christensen er utdannet ved Norges Musikkhøgskole. Hun har vært ansatt ved operaen i Innsbruck og hun har gjestet en rekke ledende operahus og festivaler i Europa og Sør-Amerika, som Opéra National de Paris, Theater an der Wien, Staatsoper Berlin, Opernhaus Zürich, Staatsoper Dresden, Opéra de Versailles, Teatro Municipal Santiago de Chile og det legendariske Bolshoi-teatret i Moskva.

Hun har gjestet Den Norske Opera i roller som Violetta i *La Traviata*, Elisabetta i *Don Carlo*, Micaëla i *Carmen*, Donna Anna i *Don Giovanni*, Vitellia i *La Clemenza di Tito*, Ellen Orford i *Peter Grimes*, Cleopatra i *Giulio Cesare*, tittelrolen i Monteverdis *L'incoronazione di Poppea* og Rosalinde i *Flaggermusen*.

Hun er en meget etterspurtt konsertsangerinne, med et usedvanlig bredt repertoar som spenner fra tidlig barokk til samtidsmusikk. Blant hennes CD-innspillinger kan nevnes Gionata i Contis *David* med dirigenten Alan Curtis, og Haydns *Stabat Mater* og Telemanns *Brockes Passion*, begge med dirigenten René Jacobs.

Blant nylige engasjementer kan nevnes tittelrollen i Glucks *Iphigenie En Tau-ride* på operaen i Zürich, tittelrollen i Beethovens *Leonore* i Berlin, Hamburg og Freiburg med dirigenten René Jacobs, Isolde i *Tristan Und Isolde* i Tokyo med dirigenten Marek Janowski og Despina i *Così fan Tutte* på Den Norske Opera.

Magnus Fremstad, tenor

Tenor Magnus Fremstad har utdannelse fra Norges musikkhøgskole og Operahøgskolen i Oslo. Han har opptrådt med et bredt repertoar som strekker seg fra opera til oratorier og romanser. Han har sunget verker av komponister som Händel, Mozart, Schubert og Bach, og har et stadig økende antall solistoppdrag bak seg. Magnus har gjort roller som Gutten

i barneoperaen *Syvende far i huset* av Lars Erik Gudim og Paolino i *Il Matrimonio Segreto* av Domenico Cimarosa. Innen kirkemusikk har han gjort tenorsoloene i Bachs *Johannespasjonen* og er aktuell som tenor og evangelist i Bachs *Juleoratorium* desember 2024 i Volda og Ålesund, samt Händels *Messias* i Lørenskog og Oslo november 2024. Han jobber jevnlig med ensembler som Kilden Vokalensemble, Vokal Nord og Det norske solistkor. I 2021 ble han tildelt Sparebank 1 SMNs talentstipend og Sparebanken Møres TEFT-stipend for unge kunstnere og utøvere.

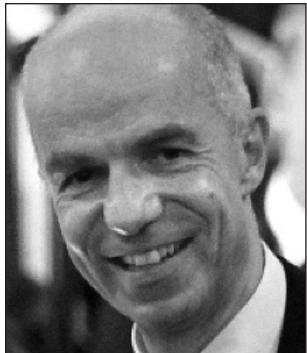
Øystein Skre, bass

Øystein er utdannet i utøvende sang ved NMH og har en Mastergrad i Operatic Art ved KHIO. På operascenen har Øystein gjort roller som Sarastro i *Tryllefløyten*, Figaro i *Figaros bryllup*, Raimondo i *Lucia di Lammermoor*, Kaspar i *Der Freischütz*, Colline i *La Bohème* og Tevje i *Spelemann på Taket*, Monterone i *Rigoletto* og Gasparo i *Rita* for å nevne de viktigste. Tilsammen har Øystein sunget rundt 30 forskjellige roller på operascenen. Han har jobbet med dirigenter som Mark Wigglesworth, Rinaldo Alessandrini, John Helmer Fiore, Patrick Fournillier, Olaf Henzold, Jonatan Darlington, Jacub Korcak, Stefano Rabaglia, Jac Van Steen, Joana Malwitz og Tobias Ringborg.

Øystein har sunget de fleste av de kjente oratoriene som feks Mozarts *Requiem*, Händels *Messias*, Bachs *Jueoratorium* og *Johannespasjonen*, Skapelsen, Beethovens 9de, Dvorak *Stabat Mater*, *Petite messe Solennelle*, Brahms *Requiem* og Faures *Requiem* for å nevne noen. I tillegg har Øystein hele tiden holdt romansekonsertter, og spesialiteten er Brahms *Vier ernste gesänge*, Vaughan Williams *Songs of travell* samt romansene og spesielt Vinjesangene til Grieg.

Steffen Kammler, dirigent

Steffen Kammler har sin bakgrunn fra Øst-Tyskland. I åtte år sang Steffen i det tradisjonsrike guttekoret Dresdner Kreuzchor, et av de fremste gutte-

korene i Tyskland. Han er utdannet kor- og orkesterdirigent ved musikkhøyskolene i Weimar og Leipzig i 1996. Steffen startet sin dirigentkarriere i 1990 da han tok over ledelsen av Kammerchor Josquin des Prez Leipzig, et ensemble som har spesialisert seg på tidlig musikk fra renessanse til tidlig barokk og fremføringer av ny musikk. Med Kammerchor Josquin des Prez ble det flere radioproduksjoner og innspilling av Orlando di Lassos *Psalmi poen-intentialis* for selskapet Raumklang. Steffen var fortsatt direksjonsstudent da han fikk sitt første engasjement som kormesterens assistent ved Opernhaus Halle. Dette banet vei for en stilling ved et av Europas største opera-hus, Hamburgische Staatsoper, hvor han arbeidet fra 1997 til 2001 med hovedansvar for det profesjonelle koret.

I 2001 flyttet Steffen til Norge og ble kormester ved Den Norske Opera & Ballett. Han bygget opp operakoret til et ensemble som kunne måle seg med de beste i internasjonal målestokk. I samme periode startet Steffen operaens eget barnekor. Fra 2009 valgte han å koncentrere seg om sine egne musikalske prosjekter, fra nå av som frilansdirigent og med undervisning på musikklinjen ved St Hallvard videregående skole i Lier. Fra 2009 var han periodevis gjesteprofessor ved universitetet i Shaoxing i Kina, og han har dirigert Cæciliaforeningen siden 2008.

Sunniva Herland Monstad, konsertmester

Sunniva (f. 1997) er en violinist- og hardingfelespiller fra Bergen. Hun fullførte sin mastergrad ved Norges musikkhøgskole høsten 2022, hvor hun studerte under Elise Båtnes og Henning Kraggerud. De siste årene har hun opptrådt med blant annet Oslo-Filharmonien, Kringkastingsorkestret, Bergen Filharmoniske Orkester, Den Norske Opera og Ballett og Ensemble Allegria. Fra høsten 2024 begynner

Sunniva som akademist i Tonkünstler Orchester i Wien, en stilling på 50% over de neste to årene. I tillegg er hun en aktiv kammermusiker, blant annet som medlem av Bergen Pianotrio.

Stefan Ibsen Zlatanos, repetitør

Stefan er Cæciliaforeningens faste repetitør.

Han er utdannet pianist og kordirigent og han studerte ved både Norges Musikkhøgskole (NMH) 2009 og ved Hanns Eisler Hochschule für Musik Berlin. Han har også tatt etterutdanning i kor-direksjon ved NMH. Stefan jobber fast som akkompagnatør ved NMH, Oslo By Steinerskole, Høyskolen i Staffeldsgate og ved Universitetet i Agder (UiA). Stefan har bred erfaring med kor-ledelse. Høsten 2014 var han dirigent for uroppføringen av Kunsthall Oslo i Oslo rådhus, en oppføring som ble nevnt i New York Times. Under Oslo Operafestival var han musikalsk ansvarlig for oppsetningen av Pagliacci. Stefan driver et prosjektbasert vokalensemble, Oslo madrigalensemble. Han spiller fast i inn- og utland med Alexander Rybak, og arbeider jevnlig med flere av Norges fremste operasangere. Stefan er en meget ettertraktet frilanspianist, og spiller alt fra klassisk, jazz og pop til samtids-musikk og folkemusikk. I 2016 ga Stefan ut sin første soloplate.

Cæciliaforeningens orkester

Cæciliaforeningen har i mange år samarbeidet med fremragende unge musikere med utdanning fra bl.a. Norges musikkhøgskole og Barrat Due Musikkinstitutt, som er ledende musikkmiljøer for unge musikere i Norge i dag. Mange av de medvirkende i kveldens konsert har deltatt i nasjonale og internasjonale konkurranser, og vunnet priser og stipend. Orkesteret er satt sammen av Mirjam Kammler.

Oratoriekoret Cæciliaforeningen

Cæciliaforeningen er et blandet kor med sangere i alle aldre. Koret ble grunnlagt i 1879, og er Norges eldste oratoriekor. I oktober i 2021 ble koret hedret

med et Blått skilt fra Oslo Byes Vel. Skiltet finnes på veggen i Kirkegaten 17 i Oslo, der oppstarten skjedde.

Cæciliaforeningen er et livskraftig, aktivt og stort kor med et høyt ambisjonsnivå. Selv om koret hovedsakelig fremfører større klassiske verk med orkester og solister, er også a cappella-stykker en del av repertoaret. Cæciliaforeningen har en betydelig plass i norsk musikkhistorie. Koret har uroppført flere verk av norske komponister, og har også stått for første gangsfremførelser i Norge av de fleste større verk for kor og orkester, bl.a. *Juleoratoriet* av J.S. Bach. Dagens kor fører tradisjonen videre ved å legge hovedvekten på kirkemusikalske verk for kor og orkester. Kjernerepertoaret er Bachs *Juleoratorium*, *Johannespasjonen*, *h-mollmessen*, Mozarts *Requiem*, Brahms' *Ein deutsches Requiem*, messekomposisjonene av Haydn, Mozart, Schubert, Beethoven, Händels oratorier og Rossini, Mendelssohn og Dvoráks store korsymfoniske verk. Korverk av sentrale korkomponister som Kodály, Stravinskij, Szymanowski, Duruflé og Rutter har også blitt fremført. Forpliktet til korets historiske rolle, oppfører koret norske korverk som har en viktig plass i landets musikkhistorie. I løpet av de siste årene har vi fremført de første tilgjengelige korverk med orkester som har tilknytning til Norge: Georg von Bertouchs kantate *Gott, der Herr, der Mächtige redet* og Friedrich August Reissigers *Requiem til Kong Karl Johans død*. Av nyere verk kan nevnes Fartein Valens *Salme 121* og Kjell Mørk Karlsens *Sinfonia da Requiem*.

Koret ga i 2012 ut en CD-innspilling av Reissigers *Requiem*. Med dette verket har Cæciliaforeningen også reist på turné til Reissigers fødeby, Bad Belzig i Tyskland, og i 2014 ble koret invitert til å fremføre verket i Slottskyrkan på Stockholms slott ved den svenske markeringen av 200-års-jubileet for 1814. Med Steffen Kammler som dirigent har a cappellaverk fått økt plass i korets programmer. Vår dirigent har laget flere nye partiturer etter håndskrevne manuskripter fra sentrale norske nasjonal-romantikere som Johannes Haarklou, Friedrich August Reissiger og Catharinus Elling. Og selvfølgelig synger Cæciliaforeningen komposisjoner fra de norske klassikerne Arild Sandvold (en av korets tidligere dirigenter), Knut Nystedt og Egil Hovland.

Oktober 2021 ble Cæcilia-foreningen hedret med et Blått skilt fra Oslo Byes Vel. Skiltet finnes på veggen i Kirkgata 17 i Oslo der oppstarten til koret skjedde.

CD-innspilling i Jar kirke, mai 2012.

Vår neste konsert:

J. S. Bachs Juleoratorium, sats 1, 2 og 3. Frogner kirke, lørdag 21. desember og søndag 22. desember kl. 18.00.
Billetter kan kjøpes på Ticketmaster og i døren.

KOM OG SYNG

store verk med orkester i et stort kor!

Cæciliaforeningen søker nye sangere
– spesielt sopraner og basser. Vi øver
mandager fra 19.00-21.30 i Professor
Dahls gt. 30 på Briskeby.

Vi synger også a cappella. Hør et
utvalg på YouTube med søkeord:
cæciliaforeningen.

Ta kontakt:
www.ceciliaforeningen.no
post@ceciliaforeningen.no
telefon 90 86 96 19

Kveldens konsert i Frogner kirke arrangeres i samarbeid med Frogner menighet.
Konserten støttes av: Oslo kommune og Aktivitetsmidler for kor.